

Nader Onderzoek Wet natuurbescherming

Realisatie nieuwbouwwoningen te Berlikum

FaunaX
Technisch, Strategisch, & Artistiek

COLOFON

BUREAU FAUNAX B.V.

Tijnjedyk 89

8936 AC Leeuwarden

06 83772548

info@faunax.nl

www.faunax.nl

Lid van Netwerk Groene Bureaus

Nader Onderzoek Wet natuurbescherming Realisatie nieuwbouwwoningen te Berlikum

Leeuwarden, november 2023

In opdracht van:

RHO Adviseurs

Uitvoering:

Bureau FaunaX B.V.

Veldwerk en rapportage:

Mevr. M.J. van der Schaaf

Dhr. E. Komen

Autorisatie:

Dhr. R. Fokker

Foto's voorpagina:

Impressie van het plangebied

© Bureau FaunaX B.V. Gebruik en overname van gegevens alleen toegestaan met volledige bronvermelding:
Bureau FaunaX B.V. (2023) Nader Onderzoek Wet natuurbescherming/ Realisatie nieuwbouwwoningen te Berlikum.
Rapport 23030. Bureau FaunaX B.V., Leeuwarden.

Disclaimer: In deze rapportage worden de resultaten van een onafhankelijk onderzoek behandeld. Bureau FaunaX B.V. heeft een adviserende rol en spreekt zich niet uit over de wenselijkheid van het plan waarop dit onderzoek betrekking heeft. Dit onderzoek is zo zorgvuldig en nauwkeurig mogelijk uitgevoerd. Het voorkomen van beschermde soorten is echter onvoorspelbaar. Aan dit rapport kunnen geen rechten worden ontleend. Wanneer deze rapportage, op wat voor manier dan ook, wordt aangepast en/of aangevuld door een partij anders dan Bureau FaunaX B.V., verliest deze rapportage zijn validiteit en geldigheid. Gegevens die afkomstig zijn uit de NDFF (Nationale Databank Flora en Fauna) mogen niet zonder toestemming van Blij12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden. Op dit onderzoek zijn onze algemene voorwaarden van toepassing, zoals gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Leeuwarden.

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING.....	4
1.1 Aanleiding	4
1.2 Methodieken & Werkwijze	4
Jaarrond beschermde nesten (huismus)	5
Jaarrond beschermde nesten (gierzwaluw)	5
Verblijfplaatsen vleermuizen (boomholte en gebouwen)	6
2. RESULTATEN NADER ONDERZOEK	7
2.1 Jaarrond beschermde nesten (huismus)	7
2.2 Jaarrond beschermde nesten (gierzwaluw)	7
2.3 Verblijfplaatsen vleermuizen (boomholte en gebouwen)	7
3. CONCLUSIES NADER ONDERZOEK.....	9
3.1 Jaarrond beschermde nesten (huismus)	9
3.2 Jaarrond beschermde nesten (gierzwaluw)	9
3.3 Verblijfplaatsen vleermuizen (boomholte en gebouwen)	9
4. SAMENVATTING VERVOLGSTAPPEN	10
5. LITERATUUR EN BRONNEN.....	11
BIJLAGE I WET- EN REGELGEVING	- 1 -
Wnb Soortbescherming.....	- 1 -
Vogels en verstoring	- 1 -
Vrijgestelde soorten provincie Fryslân.....	- 1 -
Voorwaarden vrijstellingen	- 2 -
Zorgplicht art 1.11 Wnb.....	- 2 -
Wnb Gebiedsbescherming	- 3 -
Natura 2000-gebieden	- 3 -
Wnb Houtopstanden.....	- 3 -
NatuurNetwerk Nederland / Ecologische HoofdStructuur	- 4 -

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

Men is voornemens een bestaand bedrijfs-/woongebouw en omliggende opstallen op het perceel Bitgumerdyk 21 te Berlikum te slopen om in de plaats hiervan en op omliggende percelen nieuwbouwwoningen te realiseren (zie figuur 1.1). Op dinsdag 10 januari 2023 is hiervoor een ecologische Quicksan uitgevoerd (Bureau FaunaX B.V., 2023). Uit de Quicksan is gebleken dat de aanwezigheid van een aantal beschermde diersoorten niet op voorhand kon worden uitgesloten. In tabel 1.1 wordt een overzicht gegeven van de resultaten uit deze Quicksan.

Tabel 1.1. Overzicht van aangetroffen en potentieel voorkomende beschermde flora en fauna in het plangebied.

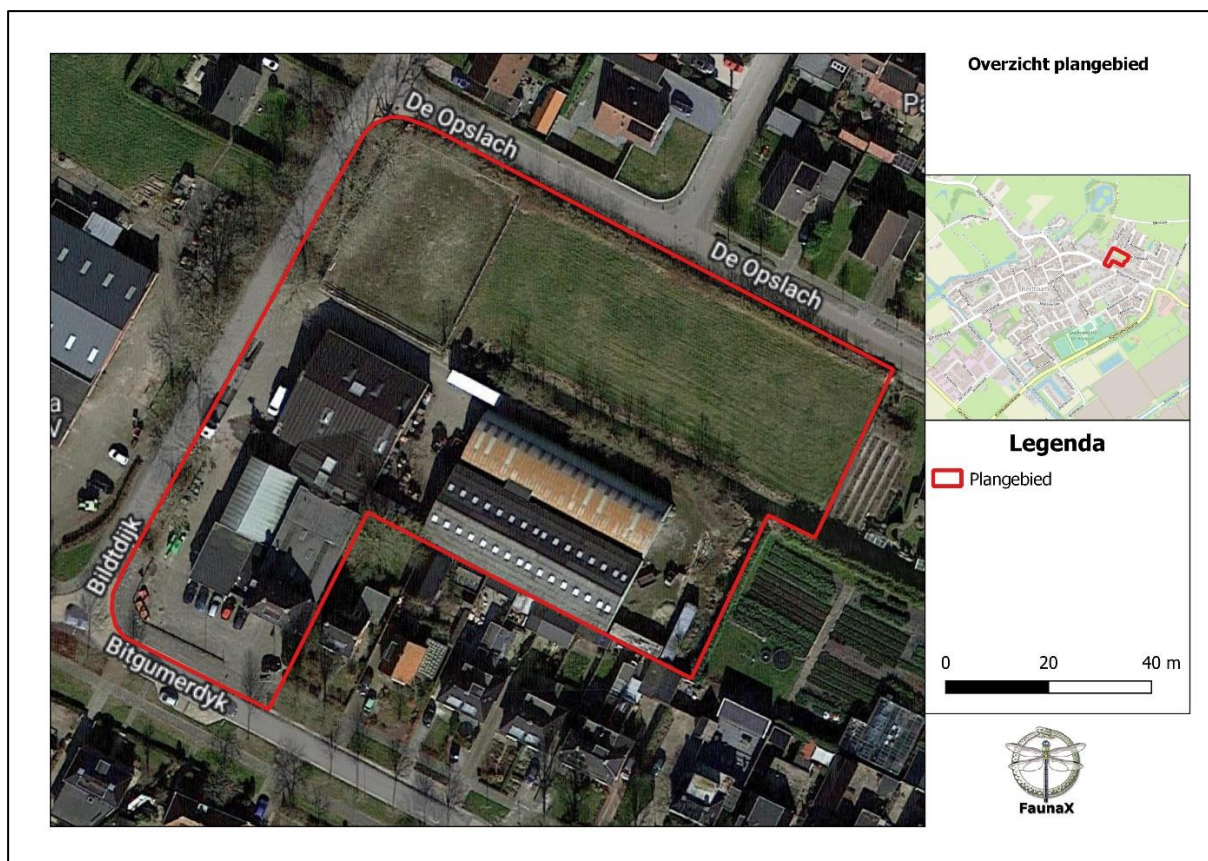
Soortgroep	Soort	Aanwezigheid	Art. 3.1	Art. 3.5	Art. 3.10	Vrijgesteld	Advies
Vogels	Algemene Broedvogels	Ja	X				Werken buiten broedseizoen of onder begeleiding van een ecooloog.
Vogels	Huismus	Mogelijk	X				Nader onderzoek
Vogels	Gierzwaluw	Mogelijk	X				Nader onderzoek
Zoogdieren	Vleermuizen Verblijfplaatsen (boomholte en gebouwen)	Mogelijk		X			Nader onderzoek
Overige soortgroepen	Overige soorten	Ja				X	Zorgplicht

Op basis van de resultaten van de uitgevoerde Quicksan is nader onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van huismussen, gierzwaluwen en de aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen bij het te slopen pand en bij een boomholte. In onderhavige rapportage worden uitsluitend de resultaten van dit nader onderzoek behandeld. Voor aanvullende informatie betreffende deze toetsing Wnb verwijzen wij naar de Quicksan (Rapport 22321. Bureau FaunaX B.V., 2023).

1.2 Methodieken & Werkwijze

Bij de planning van het veldwerk is rekening gehouden met de optimale periode waarin verschillende soortgroepen, zoals vleermuizen, geïnventariseerd kunnen worden. Deze optimale periode hangt bijvoorbeeld samen met vliegtijd, broedtijd en balts. Voor het in kaart brengen van verblijfplaatsen van vleermuizen is bijvoorbeeld een protocol opgesteld waarin is vastgelegd welke onderzoeksinspanning benodigd is per soort en per periode van het jaar (Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus & Zoogdierverseniging, 2021). Bureau FaunaX B.V. is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus (NGB) en werkt zoveel mogelijk volgens de opgestelde protocollen om de kwaliteit van het uitgevoerde onderzoek te waarborgen.

Bureau FaunaX B.V. is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus (NGB) en werkt zoveel mogelijk conform protocollen om de kwaliteit van het uitgevoerde onderzoek te waarborgen.

Figuur 1.1. Het plangebied (rood omlijnd) te Berlikum.

Jaarrond beschermde nesten (huismus)

Het onderzoek naar de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van huismussen is uitgevoerd aan de hand van twee gerichte veldbezoeken in de periode 1 april – 15 mei 2023. De bezoeken zijn op dagen met gunstige weersomstandigheden uitgevoerd (zonnig weer, geen regen en geen harde wind), met een tussenliggende periode van ten minste 10 dagen, zoals staat beschreven in het Kennisdocument Huismus. In tabel 1.2 wordt een overzicht gegeven van de uitgevoerde veldbezoeken, evenals de weersomstandigheden ten tijde van de bezoeken.

Tabel 1.2 Overzicht van de veldbezoeken voor het nader onderzoek naar de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van huismussen binnen het plangebied.

Bezoek	Datum	Weersomstandigheden
Bezoek 1	06-04-2023	Half bewolkt/Zonnig Droog 10 °C 3 Bft
Bezoek 2	17-04-2023	Half bewolkt Droog 11 °C 2 Bft

Tijdens de bezoeken is vooral aandacht besteedt aan nest-indicerend gedrag, zoals huismussen die onder gegolfde dakpannen plaatsnemen, het vervoeren van voedselpakketjes, bedelende jongen en territoriale zang.

Jaarrond beschermde nesten (gierzwaluw)

Het onderzoek naar de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van gierzwaluwen is uitgevoerd aan de hand van drie gerichte avondbezoeken rond zonsondergang (20:45-22:30 uur) in de periode 1 juni – 15 juli 2023. De bezoeken zijn uitgevoerd op dagen met gunstige weersomstandigheden (geen kou, regen of harde wind), met een tussenliggende periode van ten minste 10 dagen, zoals beschreven in het Kennisdocument Gierzwaluw. In tabel 1.3 wordt een overzicht gegeven van de uitgevoerde veldbezoeken, evenals de weersomstandigheden ten tijde van deze bezoeken.

Tabel 1.3 Overzicht van de veldbezoeken voor het nader onderzoek naar de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van gierzwaluwen binnen het plangebied.

Bezoek	Datum	Weersomstandigheden				
Bezoek 1	05-06-2023	Helder	Droog	13 °C	3 Bft	
Bezoek 2	21-06-2023	Helder	Droog	19 °C	3 Bft	
Bezoek 3	06-07-2023	Licht bewolkt	Droog	17 °C	1 Bft	

Tijdens dit onderzoek is vooral aandacht besteedt aan door het plangebied vliegende ‘gierende’ en invliegende dieren.

Verblijfplaatsen vleermuizen (boomholte en gebouwen)

Het vleermuisenonderzoek is uitgevoerd conform het Vleermuisprotocol 2021 (Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus & Zoogdiervereniging, 2021). Determinatie van de vleermuissoorten geschiedt met een batdetector van het type Anabat Walkabout met geïntegreerde opnameapparatuur en gespecialiseerde determinatiesoftware (programma “Batexplorer”).

De veldbezoeken voor het vaststellen van verblijfplaatsen van vleermuizen in de boomholte en in de gebouwen zijn op dezelfde momenten uitgevoerd. Dit onderzoek is uitgevoerd aan de hand van zes gerichte veldbezoeken met een minimale periode van 10 dagen tussen elk bezoek. De eerste drie bezoeken vonden plaats in de kraamperiode van 15 mei – 15 juli 2023. Daarna werden drie bezoeken uitgevoerd tijdens de paarperiode van 15 augustus – 1 oktober 2023, waarvan één zwermbezoek (tabel 1.4). De veldbezoeken zijn uitgevoerd onder gunstige weersomstandigheden (geen regen, geen harde wind en niet te koud), zoals aangegeven in het Vleermuisprotocol 2021. In de onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van de uitgevoerde veldbezoeken, evenals de weersomstandigheden per bezoek. Tijdens dit onderzoek is vooral aandacht besteedt aan in- en uitvliegende dieren, zwermgedrag en sociale roepen.

Tabel 1.4 Overzicht van de veldbezoeken voor het nader onderzoek naar de aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen.

Soort bezoek	Datum	Begin-eindtijd	Weersomstandigheden			
Kraam 1	19-05-2023	21.15 uur – 23.15 uur	Helder	Droog	13 °C	4 Bft
Kraam 2	05-06-2023	21.45 uur – 23.45 uur	Helder	Droog	13 °C	3 Bft
Kraam 3	16-06-2023	03.07 uur – 05.07 uur	Helder	Droog	14 °C	2 Bft
Paar 1 + zwerm	18-08-2023	20.58 uur – 01.58 uur	Bewolkt	Droog	20 °C	3 Bft
Paar 2	29-08-2023	20.35 uur – 23.35 uur	Bewolkt	Droog	14 °C	2 Bft

2. RESULTATEN NADER ONDERZOEK

2.1 Jaarrond beschermde nesten (huismus)

Tijdens de twee gerichte veldbezoeken is een zingend mannetje huismus waargenomen bij de woning (nummer 23) aan de oostzijde van het plangebied. Het aanwezige nest bevindt zich buiten de invloedssfeer van het planvoornemen.

Binnen het plangebied zelf zijn geen nest-indicerende gedragingen van huismussen waargenomen. Zo werden er geen in- of uitvliegende dieren waargenomen en werd ten tijde van de bezoeken geen territoriale zang vanuit het plangebied gehoord.

2.2 Jaarrond beschermde nesten (gierzwaluw)

Tijdens het laatste gerichte veldbezoek is er **één nestplaats van gierzwaluw** aangetroffen binnen het plangebied. Deze nestplaats wordt gebruikt door totaal vier individuen. Dit nest bevindt zich onder de gegolfde dakpannen van het dak aan de oostzijde de woning (figuur 2.1). Ook in de twee woningen aan de oostzijde van het plangebied (nummer 23 & 25) is per woning één nestplaats van gierzwaluwen aangetroffen.

2.3 Verblijfplaatsen vleermuizen (boomholte en gebouwen)

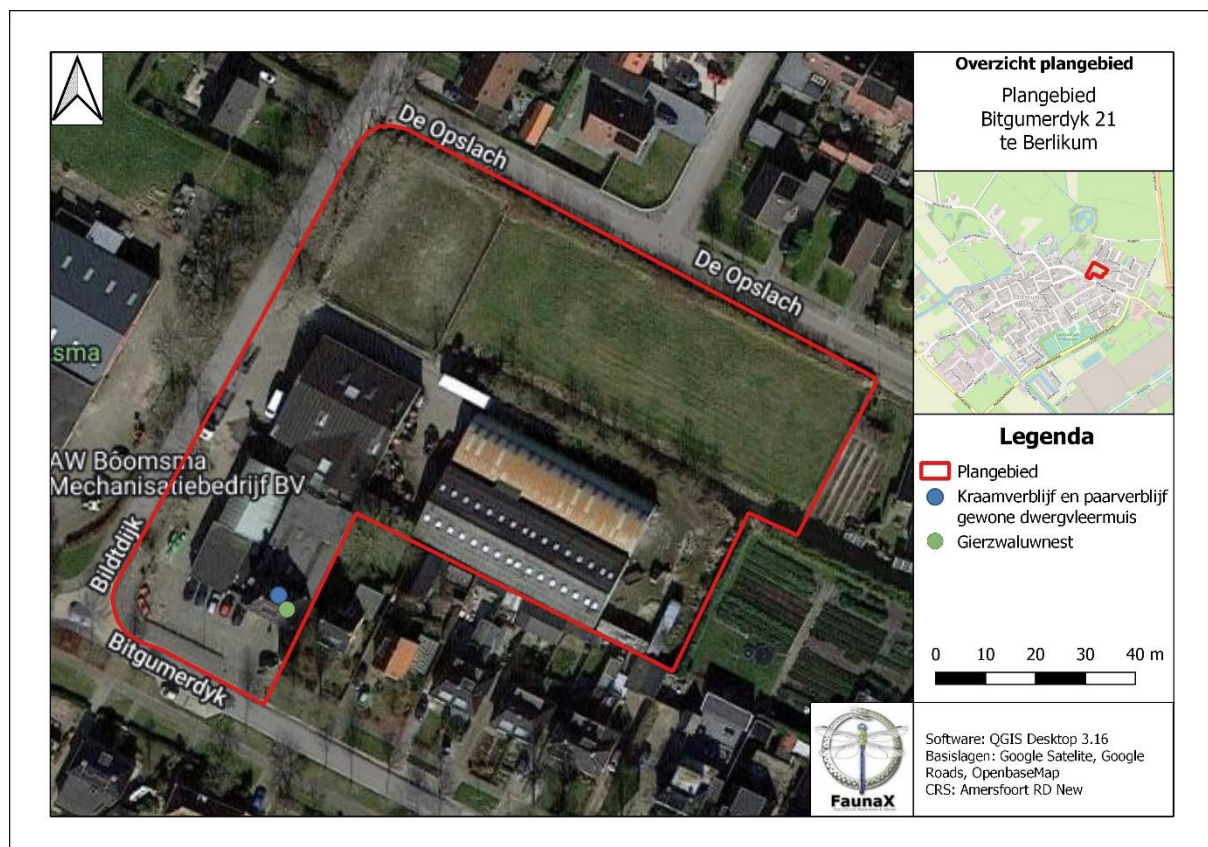
Tijdens het nader onderzoek naar de aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen in de boomholte zijn geen verblijfplaatsen aangetroffen. Er werden bij geen van de bezoeken in- of uitvliegende dieren waargenomen. Tevens zijn bij alle bezoeken geen boom-bewonende soorten waargenomen.

Bij het nader onderzoek naar verblijfplaatsen in de gebouwen is tijdens de kraamperiode **één zomerverblijfplaats van gewone dwergvleermuis** van twee individuen aangetroffen. In de paarperiode is **één paarverblijfplaats gewone dwergvleermuis** van één individu vastgesteld.

Beide verblijfplaatsen bevinden zich op dezelfde locatie, namelijk onder de gegolfde dakpannen aan de noordzijde van de woning (figuur 2.1). Tijdens de paarrondes is geen zwermgedrag waargenomen, waardoor een (massa)winterverblijf van gewone dwergvleermuizen binnen het plangebied kan worden uitgesloten.

De gewone dwergvleermuizen uit de verblijfplaatsen zijn na het uitvliegen waargenomen bij de open loods binnen het plangebied. Op deze locatie waren de individuen aan het foerageren. Na enkele minuten vlogen de individuen naar andere gebieden buiten het plangebied.

Verder zijn er enkele langs-vliegende gewone dwergvleermuizen en laatvliegers binnen het plangebied waargenomen. Deze vleermuizen hadden geen binding met het plangebied.

Figuur 2.1. Aantroffen gierzwaluwnest en verblijfplaatsen van vleermuizen bij de woning.

3. CONCLUSIES NADER ONDERZOEK

3.1 Jaarrond beschermde nesten (huismus)

Het aanwezige jaarrond beschermde huismussennest bij de woning aan de oostzijde van het plangebied bevindt zich buiten de invloedsfeer van het planvoornemen. Voor deze soort hoeft geen ontheffing aan de Wet natuurbescherming te worden aangevraagd.

- Er zijn geen vervolgstappen benodigd op het gebied van jaarrond beschermde nesten van huismussen.

3.2 Jaarrond beschermde nesten (gierzwaluw)

Bij het nader onderzoek naar gierzwaluwen is **één nestplaats in de woning** binnen het plangebied vastgesteld. De geplande werkzaamheden zullen gepaard gaan met negatieve effecten op dit nest. Conform de verbodsbepalingen onder Artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming is het verboden gierzwaluwen te doden, te vangen of te verstoren, dan wel hun nesten, rustplaatsen en eieren te vernielen of te beschadigen. Er dient in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb) voor deze soort een ontheffing te worden aangevraagd bij het bevoegd gezag, de provincie Fryslân. Deze ontheffing wordt aangevraagd op basis van een activiteitenplan, waarin onder andere de mitigerende en compenserende maatregelen voor het zoveel mogelijk verzachten van de optredende (negatieve) effecten op de gierzwaluw staan beschreven.

- Tijdens het nader onderzoek naar jaarrond beschermde nesten van gierzwaluwen werd **één jaarrond beschermd nest van gierzwaluw** vastgesteld. Voor de voortgang van het project dient voor deze soort een ontheffing aan de Wnb te worden aangevraagd bij de provincie Fryslân.

3.3 Verblijfplaatsen vleermuizen (boomholte en gebouwen)

Ten tijde van het nader onderzoek zijn in de boomholte geen verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen. Voor wat betreft verblijfplaatsen van vleermuizen in boomholten kan het project doorgang vinden zonder vervolgstappen.

Bij het nader onderzoek naar verblijfplaatsen is aan de noordzijde van de woning **één zomerverblijfplaats van gewone dwergvleermuis** van twee individuen en **één paarverblijfplaats gewone dwergvleermuis** van één individu vastgesteld.

Met het oog op de voorgenomen werkzaamheden gaan deze gepaard met negatieve effecten op de aangetroffen verblijfplaatsen en de vleermuizen die hierin verblijven. Alle Nederlandse vleermuissoorten en hun verblijfplaatsen genieten wettelijke bescherming onder de Wnb (Habitatrichtlijn). Conform de verbodsbepalingen onder Artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming is het verboden in het wild levende zoogdieren die (onder meer) vallen onder de Habitatrichtlijn te doden, te vangen of te verstoren, dan wel hun verblijf- en rustplaatsen te vernielen of te beschadigen. Voor wat betreft de voortgang van het project dient derhalve voor de aangetroffen verblijfplaatsen een ontheffing te worden aangevraagd aan de Wet natuurbescherming bij het bevoegd gezag, de provincie Friesland. Deze ontheffing wordt aangevraagd op basis van een activiteitenplan, waarin onder andere de mitigerende en compenserende maatregelen voor het zoveel mogelijk verzachten van de negatieve effecten op de gewone dwergvleermuis als gevolg van het planvoornemen staan beschreven.

- Tijdens het nader onderzoek naar verblijfplaatsen van vleermuizen is **één zomerverblijfplaats gewone dwergvleermuis** van twee individuen en **één paarverblijf gewone dwergvleermuis** van één individu aangetroffen. Deze verblijfplaatsen zullen als gevolg van het planvoornemen verloren gaan. Voor de voortgang van het project omtrent gewone dwergvleermuizen dient er een ontheffing aan de Wnb te worden aangevraagd bij de provincie Fryslân.

4. SAMENVATTING VERVOLGSTAPPEN

Het planvoornemen kan zonder bezwaren doorgang vinden binnen de kaders van de vigerende natuurwetgeving, mits aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

Overige vervolgstappen

- Ontheffing Wet natuurbescherming aanvragen bij het bevoegd gezag, de provincie Fryslân voor:
 - o **één jaarrond beschermd nest van gierzwaluw;**
 - o **één kraamverblijfplaats gewone dwergvleermuis;**
 - o **één paarverblijfplaats gewone dwergvleermuis.**
- Werken buiten het broedseizoen (grofweg 15 maart-15 juli).
- Houd rekening met de zorgplicht.

5. LITERATUUR EN BRONNEN

Literatuur

Bureau FaunaX B.V. (2023). Quicksan Wet natuurbescherming/ Realisatie nieuwbouwwoningen te Berlikum. Rapport 22321. Bureau FaunaX B.V., Leeuwarden.

Bronnen internet

Kennisdocument Gierzwaluw

[Kennisdocument Gierzwaluw – Apus apus, Versie 2.0, juli 2023 \(bij12.nl\)](#)

Kennisdocument Huismus

[Kennisdocument: Huismus - Passer domesticus, versie 2.1, februari 2023 \(bij12.nl\)](#)

Kennisdocument Gewone dwergvleermuis

[BIJ12-2017-004-Kennisdocument-Gewone-dwergvleermuis-1.0.pdf](#)

Kennisdocument Rosse Vleermuis

<https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-016-Kennisdocument-Rosse-vleermuis-1.0.pdf>

Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF)

<https://ndff-ecogrid.nl/uitvoerportaal>

Ravon

<http://www.ravon.nl/Soorten/Soortinformatie>

Sovon

<https://www.sovon.nl/nl>

Zoogdiervereniging

www.zoogdiervereniging.nl

BIJLAGE I WET- EN REGELGEVING

De wettelijke bescherming van natuurwaarden valt in grote lijnen uiteen in drie delen: soortbescherming, gebiedsbescherming en houtopstanden.

Wnb Soortbescherming

De Wet natuurbescherming draagt onder andere zorg voor de bescherming van in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. De wet bevat een aantal verbodsbepalingen die ervoor moeten zorgen dat de gunstige staat van instandhouding van alle in het wild levende dier- en plantensoorten zal blijven gewaarborgd.

De Wet natuurbescherming verdeelt beschermde soorten in twee groepen, de Europees beschermde soorten en de nationaal beschermde soorten. De eerste groep bestaat uit strikt beschermde soorten uit de Vogel- en Habitatrichtlijn (art. 3.1 en 3.5). De Vogel- en Habitatrichtlijn zijn richtlijnen van de Europese Unie waarin wordt aangegeven welke diersoorten en welke typen natuurgebieden door de lidstaten dienen te worden beschermd. In de tweede categorie staan de overige (nationaal) beschermde soorten (art. 3.10). Binnen de Wet natuurbescherming vullen Europese en nationale wetgeving elkaar aan. De Habitatrichtlijnsoorten (art. 3.5) genieten een iets zwaardere bescherming dan de nationaal beschermde soorten (art. 3.10). Zo geldt voor de nationale soorten geen verbod op het verstoren, iets wat wel het geval is bij de Habitatrichtlijnsoorten. Ook zijn de belangen waaronder ontheffing aangevraagd mag worden, voor de nationaal beschermde soorten uitgebreider dan voor de habitatrichtlijnsoorten.

Vogels en verstoring

Voor alle inheemse vogelsoorten geldt dat het verboden is om in het wild levende vogels te doden of te vangen, opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, te beschadigen, te rapen of nesten van vogels weg te nemen. Ook is het verboden om vogels opzettelijk te storen. Dit is echter niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Dit kan dus ook tijdens het broedseizoen het geval zijn, als kan worden aangetoond of beargumenteerd dat de verstoring geen negatieve effecten heeft op (de kansen van) het broedsucces. Of dit van toepassing is hangt af van meerdere factoren, zoals de biologie van een soort, de fase van de broedtijd waarin het broedpaar zich op dat moment bevindt (zoals balts, nestbouw, eieren of jongen) en de mate van verstoring. Een ter zake kundige ecooloog kan in voorkomende gevallen bepalen wat wel of niet geldt als wezenlijke verstoring. In aanvulling op bovenstaande wordt er door de provincies een lijst met vogelsoorten gehanteerd, waarvan de nesten jaarrond bescherming genieten. Binnen deze categorie wordt onderscheid gemaakt in soorten met jaarrond beschermde nesten (categorie 1 tot en met 4) en vogels met *mogelijk* jaarrond beschermde nesten (categorie 5).

Vrijgestelde soorten provincie Fryslân

Hoewel de Wet natuurbescherming een nationale wet is, kunnen de provincies (als de bevoegde gezagen) soorten aanwijzen die vrijgesteld kunnen worden van de beschermde status, als het gaat om ruimtelijke ontwikkelingen. Tabel 2.1 geeft een overzicht van de via de Verordening Wet natuurbescherming door de provincie Fryslân vrijgestelde soorten (zoogdieren en amfibieën). De verordening van de Provinciale Staten van Fryslân is te vinden op <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/prb-2016-6515.html>.

Tabel 1. Vrijgestelde soorten Verordening Wet natuurbescherming provincie Fryslân.

<i>Zoogdieren</i>		<i>Amfibieën</i>
Aardmuis	Huisspitsmuis	Bastaardkikker
Bosmuis	Konijn	Bruine kikker
Bunzing	Ree	Gewone pad
Dwergmuis	Molmuis	Kleine watersalamander
Dwergspitsmuis	Ondergrondse woelmuis	Meerkikker
Egel	Rosse woelmuis	
Gewone bosspitsmuis	Tweekleurige bosspitsmuis	
Steenmarter	Veldmuis	
Haas	Vos	
Hermelijn	Wezel	
	Woelrat	

Voorwaarden vrijstellingen

Zoals gezegd zijn de vrijstellingen onder het bevoegd gezag van de provincie Fryslân, en zijn hiermee geen onderdeel van de Wet natuurbescherming zelf. De provincie heeft de soorten zoals die genoemd zijn in bovenstaande tabel niet zonder meer vrijgesteld, hier zijn voorwaarden aan verbonden. Ten eerste is het van belang dat er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is. Ten tweede gelden de vrijstellingen, niet in alle situaties. Deze zijn alleen van toepassing als de geplande werkzaamheden onder één van de volgende noemers vallen:

- in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- in het kader van bestendig beheer en onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied.

Ten derde is een aantal specifieke voorwaarden opgesteld (Bijlage I van de Verordening). Hierbij geldt dat indien sprake is van vangen of doden, alleen gebruik mag worden gemaakt van de in de verordening genoemde middelen en methoden. Dit is vooral van toepassing bij de vrijgestelde zoogdieren. Indien deze in winterslaap zijn en ze worden gevangen, dan moet alles er aan gedaan worden om ervoor te zorgen dat de overlevingskansen niet worden verminderd als gevolg van het vangen en verplaatsen. Voor amfibieën is het belangrijk te vernemen dat indien deze in winterslaap zijn, het niet is toegestaan ze te vangen (en verplaatsen).

Indien bovengenoemde soorten voorkomen binnen een plangebied, is een ontheffing voor deze soort dus niet nodig.

Zorgplicht art 1.11 Wnb

Echter, dit is niet nodig omdat nog steeds een inspanning wordt geleverd om deze soorten zo min mogelijk schade te doen, zoals is omschreven in artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming, meer algemeen bekend als de zorgplicht. Hoewel overtredingen niet strafbaar zijn gesteld, kan het uitvoeren van de zorgplicht wel worden gehandhaafd door toepassing van een bestuursdwang. Dat betekent dat de uitvoerende gedwongen kan worden herstelacties uit te voeren.

Wnb Gebiedsbescherming

Gebiedsbescherming houdt in dat gebieden met belangrijke natuurwaarden wettelijk zijn beschermd. Het gaat hierbij om het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur of EHS) en Natura 2000-gebieden.

Natura 2000-gebieden

Projecten of activiteiten die niet noodzakelijk zijn voor, of verband houden met, het beheer van de natuurwaarden van Natura 2000-gebieden (Vogel- en/of Habitatrichtlijngebieden) en mogelijk negatieve effecten hebben op deze waarden, dienen vanuit de Wet natuurbescherming getoetst te worden. Deze toetsing vindt enkel plaats in het geval de uitvoering van een project plaatsvindt binnen de invloedssfeer van een N2000-gebied en verwacht wordt dat deze uitvoering (mogelijk) negatieve effecten heeft op soorten of habitattypen waarvoor het N2000-gebied is aangewezen.

Wnb Houtopstanden

De Boswet is in 2015 gewijzigd en per 1 januari 2017 opgenomen in de nieuwe Wet Natuurbescherming. Die wet zal op den duur weer (beleidsneutraal) in de Omgevingswet opgenomen worden. De voor gemeenten belangrijkste wijziging van de wet is de beperking in het stellen van regels ten aanzien van houtopstanden buiten de begrenzing zoals aangegeven op de kaart Begrenzing Bebouwde kom Boswet. Dit heeft effect op o.a. gemeentelijk kapbeleid. De provincie heeft, als bevoegd gezag, een provinciale verordening opgesteld voor de uitvoering van de Wet Natuurbescherming. Dat is in overleg met de Friese gemeenten gedaan.

De APV, afd. 3 Het bewaren van houtopstanden, oftewel de kapverordening, vormt de basis voor het nader uitgewerkte kapbeleid. Tevens zijn in de APV regels opgenomen ten aanzien van de Bomenlijst.

De bescherming van arealen bos en houtopstanden valt dus onder de Wnb, mochten deze groter zijn dan 10 are (1000 m²) of bestaan uit een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom. De gemeente hanteert soms voor 'buiten de bebouwde kom' een andere begrenzing dan voor de Weg- en verkeerswet. Bij twijfel kan hierover bij de gemeente informatie worden aangevraagd. Als de houtopstand groter dan 10 are is of bestaat uit een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom, dan is er een meld- en herplantingsplicht van hetzelfde areaal bos binnen drie jaar na het kappen hiervan. Niet alle boomsoorten vallen onder deze wetgeving.

Populieren, wilgen, essen of elzen die zijn bedoeld voor de productie als biomassa zijn uitgezonderd, indien tenminste een keer per tien jaar wordt geoogst, de beplanting na 1 januari 2013 is aangelegd en aan een aantal beplantingseisen is voldaan. Ook kerstbomen die niet ouder zijn dan twintig jaar, kweekgoed, fruitbomen en windschermen om boomgaarden zijn uitgezonderd.

NatuurNetwerk Nederland / Ecologische HoofdStructuur

Strikt genomen valt de EHS/NNN niet onder de Wet natuurbescherming aangezien dit bepaald wordt door de provincies en niet door het Rijk.

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur of EHS) maakt onderdeel uit van het rijksbeleid voor het creëren en vormgeven van een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen natuurgebieden in Nederland. De provincies krijgen echter zelf de gelegenheid om dit naar eigen inzicht zo goed mogelijk aan te wijzen, inrichten en beheren.

Indien een ruimtelijke ingreep binnen de begrenzing van het NNN plaatsvindt moet een 'nee, tenzij' procedure worden doorlopen en zal bij doorgang van de ingreep in de regel compensatie en mitigatie noodzakelijk zijn.